

LAW

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2021.7.1.25>

PRZEDMIOT PRZESTĘPSTW POPEŁNIONYCH PRZEZ BIEGŁEGO REWIDENTA JAKO SPECJALNEGO PODMIOTU PRZESTĘPSTWA

Olena Vashchuk

*aspirantka Katedry Karnego Prawa i Postępowania
Kijowskiego Uniwersytetu Prawa Narodowej Akademii Nauk Ukrainy (Kijów, Ukraina)*

ORCID ID: 0000-0001-8194-6671

e-mail: vashuk.olena25@gmail.com

Adnotacja. Artykuł poświęcono badaniu przedmiotu przestępstw popełnianych przez biegłego rewidenta jako specjalnego podmiotu przestępstwa. W przypadku znamion zawodowych przestępstw biegłych rewidentów przedmiot przestępstwa stanowi znak obowiązkowy. Kodeks Karny Ukrainy jako przedmiot zawodowych przestępstw biegłych rewidentów określa: tajemnicę monitorowania finansowego, informacje poufne, oficjalny dokument i bezprawne korzyści. Analizując obowiązujące przepisy, stwierdzono, że przedmiotem zawodowych przestępstw biegłych rewidentów są: informacje o operacjach finansowych, ich uczestników, dodatkowe informacje i informacja, która jest związana z innymi nielegalnymi operacjami finansowymi; nieujawnione informacje o emitencie, jego papierach wartościowych lub innych instrumentach finansowych, które są notowane na zorganizowanym rynku kapitałowym, w przypadku, gdy ujawnienie tych informacji może znacznie wpłynąć na cenę instrumentów finansowych; sprawozdanie biegłego rewidenta i bezprawne korzyści.

Słowa kluczowe: audyt, zawodowe przestępstwa biegłych rewidentów, informacje, informacje poufne, oficjalny dokument, sprawozdanie biegłego rewidenta.

SUBJECT OF CRIMES COMMITTED BY THE AUDITOR AS A SPECIAL SUBJECT OF THE CRIME

Olena Vashchuk

*Postgraduate Student at the Department of Criminal Law and Procedure
Kyiv University of Law of the National Academy of Sciences of Ukraine (Kyiv, Ukraine)*

ORCID ID: 0000-0001-8194-6671

vashuk.olena25@gmail.com

Abstract. The article is devoted to the study of subject of crimes committed by the auditor as a special subject of the crime. For professional audit crimes the subject of the crime is a required sign. The Criminal Code of Ukraine as a subject of professional audit crimes defines: secrecy of financial monitoring, insider information, official document and bribe. After analyzing the current legislation, it was found that the subject of professional audit crimes are: information about financial transactions, their participants, additional information and information related to other illegal financial transactions; undisclosed information about the issuer, its securities or other financial instruments that are in circulation on the organized capital market, if the disclosure of this information can significantly affect the value of financial instruments; audit report and bribe.

Key words: audit, professional audit crimes, information, insider information, official document, audit report.

ПРЕДМЕТ ЗЛОЧИНІВ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ АУДИТОРОМ ЯК СПЕЦІАЛЬНИМ СУБ'ЄКТОМ ЗЛОЧИНУ

Олена Ващук

*аспірантка кафедри кримінального права та процесу
Київського університету права Національної академії наук України (Київ, Україна)*

ORCID ID: 0000-0001-8194-6671

vashuk.olena25@gmail.com

Анотація. Стаття присвячена дослідженню предмета злочинів, що вчиняються аудитором як спеціальним суб'єктом злочину. Для складів професійних аудиторських злочинів предмет злочину виступає обов'язковою ознакою. Кримінальний кодекс України предметом професійних аудиторських злочинів визначає: таємницю фінансового моніторингу, інсайдерську інформацію, офіційний документ і неправомірну вигоду. Після аналізу

чинного законодавства було встановлено, що предметом професійних аудиторських злочинів є: інформація про фінансові операції, їх учасників, додаткова інформація та інформація, яка пов'язана з іншими незаконними фінансовими операціями; неоприлюднена інформація про емітент, його цінні папери або інші фінансові інструменти, що перебувають в обігу на організованому ринку капіталу, у разі, якщо оприлюднення такої інформації може істотно вплинути на вартість фінансових інструментів; аудиторський звіт і неправомірна вигода.

Ключові слова: аудит, професійні аудиторські злочини, інформація, інсайдерська інформація, офіційний документ, аудиторський звіт.

Вступ. Поширення гострої респіраторної хвороби COVID-19, спричиненої коронавірусом SARS-CoV-2, призвело до загострення фінансової кризи у світі й в Україні, що своєю чергою посилило необхідність перевірки даних бухгалтерського обліку й показників фінансової звітності. Саме тому в сучасних умовах актуальним стає питання кримінальної відповідальності аудитора як спеціального суб'єкта злочину.

Закон про кримінальну відповідальність предметом професійних аудиторських злочинів визначає: таємницю фінансового моніторингу, інсайдерську інформацію, офіційний документ і неправомірну вигоду. Для правильної кваліфікації злочинів, які вчиняються аудитором як спеціальним суб'єктом злочину, необхідно проаналізувати чинне законодавство й встановити, яка інформація належить до таємниці фінансового моніторингу, а також визначити значення термінів «інсайдерська інформація», «офіційний документ» і «неправомірна вигода».

Основна частина. Під час проведення дослідження використовувався діалектичний метод наукового пізнання реально наявних явищ і процесів, а також спеціальні методи – системно-структурний і формально-логічний, – застосування яких у взаємозв'язку й взаємозалежності забезпечило всебічність, повноту й об'єктивність.

В юридичній літературі предмет злочину визначається як речі матеріального світу, з приводу яких чи у зв'язку з якими вчиняється злочин (Кримінальне право України, 2018: 74); як речі, певні цінності матеріального світу (Кримінальне право України, 2021: 138); як речі або інші явища об'єктивного світу (Радутний, 2008: 96); а також як інформація у визначених кримінальним законом випадках (Кримінальне право України, 2020: 91).

Предмет злочину характеризується трьома ознаками: фізичною, соціальною та юридичною.

Фізична ознака – це можливість сприйняття людиною тих чи інших матеріальних цінностей за допомогою органів чуття або фіксування їх спеціальними технічними засобами. Тому предметом злочину визнається в тому числі інформація.

Соціальна ознака характеризує предмет злочину як цінність – те, що оцінюється, тобто включено в систему відносин між людьми, має вартість.

Юридична ознака характеризується наявністю злочинних діянь, вчинених із приводу відповідних матеріальних цінностей і (або) спрямованих безпосередньо на них, суб'єктивним ставленням до нього злочинця (бажання вплинути на предмет певним чином), а також факультативністю та формою визначення в кримінально-правовій нормі (Кримінальне право України, 2018: 75).

А.А. Музика та Є.В. Лашук визначають предмет злочину як факультативну ознаку об'єкта злочину, що знаходить свій прояв у матеріальних цінностях (котрі людина може сприймати органами чуття чи фіксувати спеціальними технічними засобами), з приводу яких і (або) шляхом безпосереднього впливу на які вчиняється злочинне діяння (Музика, Лашук, 2014: 109–110).

Предмет злочину є факультативною ознакою складу злочину, проте у випадку, коли предмет злочину прямо передбачений кримінально-правовою нормою, він стає обов'язковою ознакою злочину.

Для складів професійних аудиторських злочинів предмет злочину виступає обов'язковою ознакою. Так, відповідно до ч. 2 ст. 209¹ Кримінального кодексу України (далі – КК України) предметом злочину є таємниця фінансового моніторингу; ст. 232¹ КК України – інсайдерська інформація; ч. 3 ст. 358 КК України – офіційний документ; ст. 365² та ч. 3, ч. 4 ст. 368⁴ КК України – неправомірна вигода (Кримінальний кодекс України, 2001).

Визначимо значення термінів «інформація», «інсайдерська інформація», «документ», «офіційний документ» і «неправомірна вигода».

Закон України «Про інформацію» визначає інформацію як будь-які відомості й / або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях чи відтворені в електронному вигляді (ч. 1 ст. 1).

За порядком доступу інформація поділяється на відкриту інформацію та інформацію з обмеженим доступом (ч. 1 ст. 20). Інформація з обмеженим доступом поділяється на конфіденційну, таємну й службову інформацію (ч. 1 ст. 21).

До конфіденційної належить інформація про фізичну особу, а також інформація, доступ до якої обмежено фізичною чи юридичною особою, крім суб'єктів владних повноважень. Порядок віднесення інформації до таємної чи службової, а також порядок доступу до неї регулюються законами (ч. 2 та ч. 3 ст. 21) (Про інформацію, 1992).

Закон України «Про доступ до публічної інформації» до таємної відносить інформацію, доступ до якої обмежується відповідно до закону, розголошення якої може завдати шкоди особі, суспільству й державі.

Таємною є інформація, яка містить державну, професійну, банківську, розвідувальну таємницю, а також таємницю досудового розслідування чи іншу передбачену законом таємницю (ч. 1 ст. 8) (Про доступ до публічної інформації, 2011).

Н.А. Плакся у своєму дисертаційному дослідженні зазначає, що інформація, яка становить аудиторську чи банківську таємницю, не належить до категорії конфіденційної, а належить до категорії таємної інформації. Вона повинна поширюватися в чітко встановлених законодавством межах, порядку й на належним чином оформлений запит чітко визначених суб'єктів.

Дослідниця робить висновок, що відповідно до Закону України «Про доступ до публічної інформації» конфіденційна інформація та таємна інформація є різними видами інформації з обмеженим доступом. Таємною є інформація, яка містить державну, професійну, банківську таємницю, а отже, і аудиторську таємницю (Плакся, 2014: 81).

Варто звернути увагу на те, що Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність» (далі – Закон про аудит) зобов'язує аудиторів та аудиторські фірми під час надання аудиторських послуг забезпечити етичну професійну поведінку з дотриманням принципів конфіденційності й професійної таємниці (ч. 1 ст. 8), тобто аудитори й аудиторські фірми повинні зберігати конфіденційність інформації, отриманої під час надання аудиторських послуг, не розголошувати відомостей, до яких вони мають доступ під час надання аудиторських послуг, і не використовувати їх у власних інтересах чи в інтересах третіх осіб (ч. 1 ст. 11).

Закон про аудит визначає професійну таємницю аудитора як інформацію (документи, матеріали, інше), що стала відома аудитору в процесі надання аудиторських послуг і невідома чи не загальнодоступна для широкого кола осіб, розголошення якої може завдати шкоди інтересам особи, яка звернулася до аудитора (п. 18 ч. 1 ст. 1).

Аудитора й аудиторську фірму може бути притягнуто до професійної відповідальності в порядку дисциплінарного провадження з підстав, передбачених Законом про аудит, зокрема в разі невиконання або неналежного виконання своїх професійних обов'язків (ч. 1, ч. 5 ст. 42). Відповідальність аудитора й аудиторської фірми перед замовником аудиторських послуг і третіми особами обмежується виключно реальними збитками, що виникли внаслідок неправомірної дії або бездіяльності аудитора (ч. 1 ст. 43).

Закон про аудит також забороняє членам адміністративних, керівних і контролюючих органів, власникам (засновникам, учасникам) аудиторської фірми, а також пов'язаним особам втручатися в аудиторську діяльність аудитора в спосіб, що порушує його незалежність і загрожує об'єктивності його думки (ч. 1 ст. 12). Під пов'язаною особою розуміється будь-який суб'єкт господарювання, який пов'язаний з аудитором чи аудиторською фірмою спільною власністю, контролем та управлінням (п. 17 ч. 1 ст. 1) (Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність, 2017).

Міжнародна федерація бухгалтерів (ІФАС) у липні 2018 року представила Міжнародний кодекс етики професійних бухгалтерів (далі – Кодекс), який був схвалений Радою з міжнародних стандартів фінансової звітності при Міністерстві фінансів України в грудні 2020 року. Кодекс є основою етичних вимог до професійних бухгалтерів у кожній країні, що повною мірою стосується і аудиторів.

Відповідно до розділу 114.1 Кодексу професійний бухгалтер повинен дотримуватися принципу конфіденційності, який вимагає зберігати конфіденційність інформації, отриманої внаслідок професійних і ділових відносин (Міжнародний кодекс етики професійних бухгалтерів, 2018: 25).

Таким чином, інформацією є будь-які відомості й / або дані, які можуть бути збережені на матеріальних носіях чи відтворені в електронному вигляді. Аудитори зобов'язані зберігати конфіденційність інформації, що стала їм відома в процесі надання аудиторських послуг. За розголошення професійної аудиторської таємниці аудитором або аудиторською фірмою чинне законодавство передбачає дисциплінарну й цивільно-правову відповідальність.

Закон також забороняє неаудиторським фірмам, що пов'язані з аудитором чи аудиторською фірмою спільною власністю, контролем та управлінням, втручатися в аудиторську діяльність аудитора, проте чинне законодавство не передбачає жодної відповідальності для неаудиторських фірм за порушення такої заборони, зокрема за незаконне збирання з метою використання професійної аудиторської таємниці.

Термін «інсайдерський» з англійської перекладається як «внутрішній», тобто така інформація є внутрішньою інформацією компанії. Під інсайдерською інформацією розуміють істотну публічно не розкрити службу інформацію компанії, яка в разі її розголошення здатна негативно вплинути на діяльність компанії (втрата конкурентоздатності, банкрутство, рейдерське захоплення) (Сорбат, 2012: 165).

І.П. Мігус вважає, що поняття «інсайдерська інформація» доцільно розглядати як сукупність відомостей технічного, технологічного, ділового, фінансового, податкового, статистичного характеру й відомостей щодо корпоративного управління в акціонерному товаристві, які не розголошені й становлять комерційну цінність, доступ до якої особа отримала, використовуючи своє службове положення, в результаті виконання трудових обов'язків, цивільно-правового договору або інших дій (Мігус, 2012: 22).

В.В. Саєнко зазначає, що поняття «інформація з обмеженим доступом», «комерційна таємниця» та «конфіденційна інформація», які закріплені законодавством України, відрізняються від поняття «інсайдерська інформація», причому співвідношення між ними складне й неоднозначне. Інсайдерською є будь-яка конкретна неоприлюднена інформація про емітент, його цінні папери чи договори щодо них, що є істотною, тобто у випадку розголошення може значно вплинути на ринкову вартість цінних паперів. Вона існує окремо від встановлених чинним законодавством розмежувань інформації на відкриту інформацію та інформацію з обмеженим доступом (Саєнко, 2002: 4).

А.Ю. Нашимець-Наумова звертає увагу на те, що інсайдерська інформація може міститись як у бухгалтерських, фінансових документах, звітах, договорах, так і в усній формі. Порядок розкриття інсайдерської інформації встановлюється виключно нормативно-правовими актами Національної комісії із цінних паперів і фондового ринку (Нашимець-Наумова, 2016: 74).

О.О. Дудоров також вважає, що інсайдерська інформація має особливий статус, визначений законодавством про фондовий ринок і відмінний від правового режиму комерційної та банківської таємниці, а порядок її обігу як складова частина фондового ринку охороняється окремою кримінально-правовою заборонаю (Дудоров, 2017: 781).

Відповідно до ч. 1 ст. 145 Закону України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» інсайдерською є неоприлюднена інформація про емітент, його цінні папери чи інші фінансові інструменти, що перебувають в обігу на організованому ринку капіталу, у разі, якщо оприлюднення такої інформації може істотно вплинути на вартість відповідних фінансових інструментів (Про ринки капіталу та організовані товарні ринки, 2006).

Таким чином, інсайдерською є неоприлюднена інформація про емітент, його цінні папери чи інші фінансові інструменти, що перебувають в обігу на організованому ринку капіталу, у разі, якщо оприлюднення такої інформації може істотно вплинути на вартість фінансових інструментів.

Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» до таємниці фінансового моніторингу відносить інформацію про фінансові операції та їх учасників, додаткову інформацію, іншу інформацію, що може бути пов'язана з підозрою в легалізації (відмиванні) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванні тероризму й / або фінансуванні розповсюдження зброї масового знищення та / або інших незаконних фінансових операціях (п. 59 ч. 1 ст. 1) (Про запобігання та протидію, 2019).

Відповідно до ч. 1 ст. 1 Закону України «Про інформацію» документом є матеріальний носій, що містить інформацію, основними функціями якого є її збереження та передавання в часі й просторі (Про інформацію, 1992).

Відповідно до ст. 1 Закону України «Про обов'язковий примірник документів» документ – матеріальна форма одержання, зберігання, використання та поширення інформації, зафіксованої на папері, магнітній, фотоплівці, оптичному диску або іншому носіїві (Про обов'язковий примірник документів, 1999).

На думку П.П. Андрушко, норми, сформульовані в ст. ст. 357, 358 та 366 КК України щодо визначення предметів, передбачених ними складів злочинів, бланкетні, тобто зміст термінів «документ», «офіційний документ», «приватний документ», «важливий особистий документ», «посвідчення», вжитих законодавцем у диспозиціях статей, має визначатись (тлумачитись) на основі його тлумачення (визначення) та визначення змісту його ознак в інших галузях права й сферах правозастосування, які повинні базуватись на визначеннях відповідних термінопонять та їх ознак у документознавстві (Андрушко, 2009: 67).

Учений слушно зазначає, що, розглядаючи поняття «документ», слід враховувати, що для різних галузей діяльності, які мають справу з документом, його визначення може бути специфічним, бо є різні вимоги до того, яким має бути документ (Андрушко, 2009: 27).

Аудитор у разі проведення ним аудиту підписує аудиторський звіт.

Закон про аудит містить визначення аудиторського звіту, яким є документ, підготовлений аудитором чи аудиторською фірмою за результатами аудиту фінансової звітності відповідно до міжнародних стандартів аудиту й вимог Закону (п. 17 ч. 1 ст. 1).

В аудиторському звіті наводиться така інформація:

- повне найменування юридичної особи;
- склад фінансової звітності за звітний період і дата, на яку вона складена, а також відповідно до яких стандартів;
- думка аудитора про те, чи розкриває фінансова звітність достовірно й об'єктивно фінансову інформацію згідно з міжнародними стандартами й положеннями національного законодавства;
- окремі питання, на які аудитор вважає за доцільне звернути увагу;
- суттєва невизначеність, яка ставить під сумнів здатність продовження діяльності юридичної особи (за наявності такої);
- основні відомості про аудитора, який провів аудит (Про аудит фінансової звітності, 2017).

Зміст слова «офіційний» великий тлумачний словник сучасної української мови подає таким чином: який запроваджується, регулюється урядом, службовою особою або урядовою установою; службовий, урядовий. Витриманий відповідно до встановлених правил, формальностей. Позбавлений безпосередності, невимушеності; підкреслено ввічливий, стриманий, діловий (Великий тлумачний словник, 2007: 868).

П.П. Андрушко вважає, що визнання (невизнання) документа офіційним не зумовлюється тим, ким створений такий документ – фізичною особою, державним органом, юридичною особою тощо. Основне, щоб документ був створений у формі, визначеній (встановленій) законом для такого виду документа (Андрушко, 2009: 35).

О.О. Дудоров виокремлює три ознаки офіційного документа:

- походження від уповноваженого суб'єкта;
- формальна визначеність;
- виконання в системі документообігу посвідчувальної функції (Дудоров, 2017: 470).

Верховний Суд України в постанові від 09 липня 2015 року № 5-50к15 надав роз'яснення про те, що під час встановлення ознак поняття «офіційний документ» як предмета злочину слід керуватися такими критеріями:

1) документ має бути складено, видано або посвідчено відповідною особою в межах її професійної чи службової компетенції за визначеною законом формою та з належними реквізитами;

2) зафіксована в такому документі інформація повинна мати юридично значущий характер – підтверджені або засвідчені нею конкретні події, явища чи факти мають спричинити чи бути здатними спричинити наслідки правового характеру у вигляді виникнення, зміни або припинення певних прав та (або) обов'язків.

Невідповідність документа хоча б одному з наведених критеріїв перешкоджає визнанню його офіційним (Постанова Верховного Суду України, 2015).

У примітці до ст. 358 КК України зазначено, що під офіційними документами слід розуміти документи, що містять зафіксовану на будь-яких матеріальних носіях інформацію, яка підтверджує чи посвідчує певні події, явища або факти, що спричинили чи здатні спричинити наслідки правового характеру, чи може бути використана як документ – докази в правозастосовчій діяльності, які складаються, видаються або посвідчуються повноважними (компетентними) особами органів державної влади, місцевого самоврядування, об'єднань громадян, юридичних осіб незалежно від форми власності й організаційно-правової форми, а також окремими громадянами, у тому числі самозайнятими особами, яким законом надано право у зв'язку з їхньою професійною чи службовою діяльністю складати, посвідчувати або видавати певні види документів, що складені з дотриманням визначених законом форм і містять передбачені законом реквізити (Кримінальний кодекс України, 2001).

Варто звернути увагу на те, що визначення офіційного документа містить тавтологічну конструкцію, яка є неприпустимою в процесі побудови кримінально-правових норм.

Для розв'язання такої проблеми пропонуємо в примітці до ст. 358 КК України слова «документи, що містять зафіксовану на будь-яких матеріальних носіях інформацію» замінити словами «матеріальні носії, що містять зафіксовану інформацію».

Запропоновані зміни відповідають визначенню терміна «документ», що міститься в законах України «Про інформацію» та «Про обов'язковий примірник документів».

Підтримуємо висновок Є.В. Лашука про те, що інформація не може передаватися без певного матеріального носія, але ані документ, ані плівка, ані дискета не матимуть для нас ніякого значення, якщо вони не міститимуть у собі певної інформації.

Отже, інформацію слід визнавати предметом злочину окремо (незалежно) від її носія чи поряд із ним (Лашук, 2005: 99).

У ст. ст. 365² та 368⁴ КК України під неправомірною вигодою слід розуміти грошові кошти або інше майно, переваги, пільги, послуги, нематеріальні активи, будь-які інші вигоди нематеріального чи негрошового характеру, які пропонують, обіцяють, надають або одержують без законних на те підстав (примітка до ст. 364¹ КК України) (Кримінальний кодекс України, 2001).

Цивільний кодекс України до грошових коштів відносить грошову одиницю України – гривню, а також іноземну валюту (ст. 192). Майном вважаються окрема річ, сукупність речей, а також майнові права й обов'язки. Майнові права визнаються речовими правами (ст. 190). Послугою може бути лише та діяльність, яка не заборонена чинним законодавством (Цивільний кодекс України, 2003).

М.І. Хавронюк синонімами слова «переваги» називає слова «пріоритет», «привілей», «першість», «вищість», «виключне право». Учений наводить як приклад ситуацію з одержанням квартири від держави особою, яка хоча й перебувала на обліку як така, що має право на першочергове одержання житла, але у відповідному списку таких осіб не була першою, тобто фактично одержала житло поза чергою (Хавронюк, 2011: 35).

О.С. Перешивко у своєму дисертаційному дослідженні під пільгою пропонує розуміти можливість для певної категорії осіб у певній сфері на повне або часткове звільнення від обов'язку або на отримання додаткових прав порівняно з особами, які права на такі пільги не мають (Перешивко, 2018: 82).

До нематеріальних активів належать: права користування природними ресурсами, права користування майном, права на комерційні позначення, права на об'єкти промислової власності, авторське право й суміжні з ним права, інші нематеріальні активи (Про затвердження Національного положення, 1999).

В.І. Тютюгін та Ю.В. Гродецький під вигодами нематеріального характеру розуміють цінності (блага), що не мають матеріальної форми, і відносять до них, зокрема, інформацію (Тютюгін, Гродецький, 2015: 277).

Висновки. Проаналізувавши чинне законодавство, ми встановили, що предметом професійних аудиторських злочинів є:

– інформація про фінансові операції, їх учасників, додаткова інформація, а також інша інформація, яка пов'язана з незаконними фінансовими операціями;

– неоприлюднена інформація про емітент, його цінні папери або інші фінансові інструменти, що перебувають в обігу на організованому ринку капіталу, у разі, якщо оприлюднення такої інформації може істотно вплинути на вартість фінансових інструментів;

– аудиторський звіт;

– неправомірною вигода.

Список використаних джерел:

1. Андрушко П.П. Документи як предмет злочинів, склади яких передбачені статтями 357, 358 та 366 КК України. *Альманах кримінального права* : збірник статей. Київ : Правова єдність, 2009. Вип. 1. С. 4–76.
2. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. Київ : «Перун», 2007. 1736 с.
3. Дудоров О.О. Кримінальне право: теорія і практика (вибрані праці). Київ : Ваїте, 2017. 872 с.
4. Кримінальний кодекс України : Закон України від 05 квітня 2001 р. № 2341-III / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 15.11.2021).
5. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / Є.С. Назимко, С.В. Лосич, Ю.О. Данилевська та ін. ; за заг. ред. В.М. Бесчастного та О.М. Джужи. Київ : ВД «Дакор», 2018. 386 с.
6. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / А.А. Васильєв, Є.О. Гладкова, О.О. Житний та ін. ; за заг. ред. О.М. Литвинова ; Міністерство внутрішніх справ України ; Харківський національний університет внутрішніх справ. Харків, 2020. 428 с.
7. Кримінальне право України. Загальна частина / Р.В. Вереща. 7-ме вид., перероб. та допов. Київ : Алерта, 2021. 500 с.
8. Лашук Є.В. Предмет злочину в кримінальному праві України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 ; Київський національний університет внутрішніх справ. Київ, 2005. 262 с.
9. Мігус І.П. Розголошення інсайдерської інформації як загроза економічній безпеці акціонерного товариства. *Економічна наука*. 2012. № 3. С. 20–23.
10. Міжнародний кодекс етики професійних бухгалтерів. 2018. 247 с. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/kodex_et.pdf (дата звернення: 15.11.2021).
11. Музика А.А., Лашук Є.В. Про загальне поняття предмета злочину. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2014. № 1 (2). С. 103–118.
12. Нашинець-Наумова А.Ю. Поняття та ознаки інсайдерської інформації як особливого виду інформації з обмеженим доступом. *Підприємство, господарство і право*. 2016. № 4. С. 73–76.
13. Плакся Н.А. Правове регулювання фінансового контролю за дотриманням аудиторської та банківської таємниць як видів інформації з обмеженим доступом : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 ; Міжрегіональна академія управління персоналом. Київ, 2014. 213 с.
14. Перешивко О.С. Кримінальна відповідальність за підкуп особи, яка надає публічні послуги : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.08 ; Академія адвокатури України. Київ, 2018. 248 с.
15. Постанова Верховного Суду України від 09 липня 2015 р. № 5-50кс15 / Судова влада України. URL: <https://oda.court.gov.ua/sud1590/pravovipozicii/su/5-50ks15> (дата звернення: 15.11.2021).
16. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21 грудня 2017 р. № 2258-VIII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19/ed20200701> (дата звернення: 15.11.2021).
17. Про доступ до публічної інформації : Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (дата звернення: 15.11.2021).
18. Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення : Закон України від 06 грудня 2019 р. № 361-IX / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#n831> (дата звернення: 15.11.2021).
19. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку : Наказ Міністерства фінансів України від 18 жовтня 1999 р. № 242 / Міністерство фінансів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text> (дата звернення: 15.11.2021).
20. Про інформацію : Закон України від 02 жовтня 1992 р. № 2657-XII / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (дата звернення: 15.11.2021).
21. Про обов'язковий примірник документів : Закон України від 09 квітня 1999 р. № 595-XIV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-14#Text> (дата звернення: 15.11.2021).
22. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23 лютого 2006 р. № 3480-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text> (дата звернення: 15.11.2021).
23. Радутний О.Е. Кримінальна відповідальність за незаконне збирання, використання та розголошення відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю : монографія. Харків : «Жсілон», 2008. 202 с.
24. Саєнко В.В. Правове регулювання використання інсайдерської інформації на ринку цінних паперів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.04 ; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. Київ, 2002. 20 с.
25. Сорбат І.В., Кавун С.В. Корпоративний інформаційний портал – інструмент боротьби з інсайдерської діяльністю в системі економічної безпеки підприємства. *Фінансово-кримінальна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2012. № 1. С. 162–168.
26. Тютюгін В.І., Гродецький Ю.В. Злочини у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2015. № 1 (4). С. 272–295.
27. Хавронюк М.І. Науково-практичний коментар до Закону України «Про засади запобігання і протидії корупції». Київ : Атіка, 2011. 424 с.
28. Цивільний кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 15.11.2021).

References:

1. Andrushko, P.P. (2009) Dokumenty yak predmet zlochyniv, sklady yakykh peredbacheni stattiamy 357, 358 ta 366 KK Ukrainy [Documents as a subject of crimes, corpus delicti of which is provided by articles 357, 358 and 366 of the Criminal Code of Ukraine]. Almanakh kryminalnogo prava: zbirnyk statei. Kyiv: Pravova yednist, № 1. pp. 4–76. [in Ukrainian].
2. Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy (2007) [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language] / uklad. i holov. red. V.T. Busel. Kyiv : “Perun”, 1736 s. [in Ukrainian].
3. Dudorov, O.O. (2017) Kryminalne pravo: teoriia i praktyka (vybrani pratsi) [Criminal law: theory and practice (selected works)]. Kyiv: Vaite, 872 s. [in Ukrainian].
4. Kryminalnyi kodeks Ukrainy [Criminal Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 05.04.2001 r. Ofitsiynyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (data zvernennia: 15.11.2021) [in Ukrainian].
5. Kryminalne pravo Ukrainy. Zahalna chastyna (2018) [Criminal law of Ukraine. The general part]: pidruchnyk / Ye.S. Nazymko, S.V. Losych, Yu.O. Danylevska ta in. / za zah. red. prof. V.M. Beschastnoho ta O.M. Dzhuzhy. Kyiv: VD “Dakor”, 386 s. [in Ukrainian].
6. Kryminalne pravo Ukrainy. Zahalna chastyna (2020) [Criminal law of Ukraine. The general part]: pidruchnyk / A.A. Vasyliiev, Ye.O. Hladkova, O.O. Zhytnyi ta in.; za zah. red. prof. O.M. Lytvynova. MVS Ukrainy, Kharkiv. nats. un-t vnutr. sprav. Kharkiv, 428 s. [in Ukrainian].
7. Kryminalne pravo Ukrainy. Zahalna chastyna (2021) [Criminal law of Ukraine. The general part] / R.V. Veresha. 7-me vyd., pererob. ta dopov. Kyiv: Alerta, 500 s. [in Ukrainian].
8. Lashchuk, Ye.V. (2005) Predmet zlochynu v kryminalnomu pravi Ukrainy [The subject of the crime in the criminal law of Ukraine]: dys... kand. yuryd. nauk. Kyivskiy natsionalnyi universytet vnutrishnikh sprav. Kyiv, 262 s. [in Ukrainian].
9. Mihus, I.P. (2012) Rozgholoshennia insiderskoi informatsii yak zahroza ekonomichnii bezpetsi aktsionernoho tovarystva [Disclosure of insider information as a threat to the economic security of the company]. Ekonomichna nauka. № 3. pp. 20–23. [in Ukrainian].
10. Mizhnarodnyi kodeks etyky profesiinykh bukhhalteriv (2018) [International Code of Ethics for Professional Accountants]. 247 s. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/kodex_et.pdf (data zvernennia: 15.11.2021). [in Ukrainian].
11. Muzyka, A.A., Lashchuk, Ye.V. (2014) Pro zahalne poniattia predmeta zlochynu [About general concept of the subject of the crime]. Visnyk Asotsiatsii kryminalnogo prava Ukrainy. № 1 (2). pp. 103–118. [in Ukrainian].
12. Nashymets-Naumova, A. (2016) Poniattia ta oznaky insiderskoi informatsii yak osoblyvoho vydu informatsii z obmezenym dostupom [The concept and characteristic of insider information as a special type of information with limited access]. Pidpriemstvo, gospodarstvo i pravo. № 4. pp. 73–76. [in Ukrainian].
13. Plaksia, N.A. (2014) Pravove rehuliuвання finansovoho kontroliu za dotrymanniam audytorskoi ta bankivskoi taiemnyts yak vydiv informatsii z obmezenym dostupom [Legal regulation of financial control over the observance of audit and banking secrets as types of information with limited access]: dys... kand. yuryd. nauk. Mizhrehionalna akademiia upravlinnia personalom. Kyiv, 213 s. [in Ukrainian].
14. Pereshyko, O.S. (2018) Kryminalna vidpovidalnist za pidkup osoby, yaka nadaie publichni posluhy [Criminal liability for bribery of a person providing public services]: dys... kand. yuryd. nauk. Akademiia advokatury Ukrainy. Kyiv, 248 s. [in Ukrainian].
15. Postanova Verkhovnoho Sudu Ukrainy [Resolution of the Supreme Court of Ukraine] vid 09.07.2015 № 5-50ks15. URL: <https://oda.court.gov.ua/sud1590/pravovipoziciivsu/5-50ks15> (data zvernennia: 15.11.2021). [in Ukrainian].
16. Pro audyt finansovoi zvitnosti ta audytorsku diialnist [About the audit of financial statements and auditing activities]: Zakon Ukrainy vid 21.12.2017 r. Ofitsiynyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19/ed20200701> (data zvernennia: 15.11.2021). [in Ukrainian].
17. Pro dostup do publichnoi informatsii [About access to public information]: Zakon Ukrainy vid 13.01.2011 r. Ofitsiynyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text> (data zvernennia: 15.11.2021). [in Ukrainian].
18. Pro zapobihannia ta protydiuu lehalizatsii (vidmyvanniu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom, finansuvanniu terorizmu ta finansuvanniu rozpovsiudzhennia zbroi masovoho znyschennia [About prevention and counteraction to legalization (laundering) of proceeds from crime, financing of terrorism and financing the proliferation of weapons of mass destruction]: Zakon Ukrainy vid 06.12.2019 r. Ofitsiynyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/361-20#n831> (data zvernennia: 15.11.2021). [in Ukrainian].
19. Pro zatverdzhennia Natsionalnogo polozhennia (standartu) bukhhalterskoho obliku [About approval of the National Regulation (Standard) of Accounting]: Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 18.10.1999 r. Ofitsiynyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0750-99#Text> (data zvernennia: 15.11.2021). [in Ukrainian].
20. Pro informatsiiu [About information]: Zakon Ukrainy vid 02.10.1992 r. Ofitsiynyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> (data zvernennia: 15.11.2021). [in Ukrainian].
21. Pro oboviazkovy prymirnyk dokumentiv [About the required copy of documents]: Zakon Ukrainy vid 09.04.1999 r. Ofitsiynyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-14#Text> (data zvernennia: 15.11.2021). [in Ukrainian].
22. Pro rynky kapitalu ta orhanizovani tovarni rynky [About capital markets and organized commodity markets]: Zakon Ukrainy vid 23.02.2006 r. Ofitsiynyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text> (data zvernennia: 15.11.2021). [in Ukrainian].
23. Radutnyi, O.E. (2008) Kryminalna vidpovidalnist za nezakonne zbyrannia, vykorystannia ta rozgholoshennia vidomostei, shcho stanovliat komertsiinu abo bankivsku taiemnytsiu [Criminal liability for illegal collection, use and disclosure of information constituting a trade or banking secret]: monohrafiia. Kharkiv: “Ksilon”, 202 s. [in Ukrainian].

24. Saienko, V.V. (2002) Pravove rehuliuвання vykorystannia insaiderskoi informatsii na rynku tsinnykh paperiv [Legal regulation of using insider information in the securities market]: avtoref. dys... kand. yuryd. nauk. KNU imeni Tarasa Shevchenka. Kyiv, 20 s. [in Ukrainian].
25. Sorbat, I.V., Kavun, S.V. (2012) Korporativnyi informatcionnyi portal – instrument borby s insaiderskoi deiatel'nostiu v sisteme ekonomicheskoi bezopasnosti predpriat'ia. [Corporate information portal is a tool for combating insider activity in the system of economic security of company]. Finansovo-kryminalna diialnist: problemy teorii ta praktyky. № 1. pp. 162–168. [in Russian].
26. Tiutiuhin, V.I., Hrodetskyi, Yu.V. (2015) Zlochyny u sferi sluzhbovoi diialnosti ta profesiinoi diialnosti, poviazanoi z nadanniam publichnykh posluh [Crimes in the sphere of official activity and professional activity related to the provision of public services]. Visnyk Asotsiatsii kryminalnoho prava Ukrainy. № 1(4). pp. 272–295. [in Ukrainian].
27. Khavroniuk, M.I. (2011) Naukovo-praktychnyi komentar do Zakonu Ukrainy “Pro zasady zapobihannia i protydii koruptsii” [Scientific and practical commentary on the Law of Ukraine “About Principles of Preventing and Combating Corruption”]. Kyiv: Atika, 424 s. [in Ukrainian].
28. Tsyvilnyi kodeks Ukrainy [The Civil Code of Ukraine]: Zakon Ukrainy vid 16.01.2003 r. Ofitsiinyi sait Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (data zvernennia: 15.11.2021). [in Ukrainian].